

**Česká školní inspekce
Pražský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIA-569/17-A

Název právnické osoby vykonávající činnost školy	Základní škola Tolerance, Praha 9, Mochovská 570
Sídlo	Mochovská 570, 194 00 Praha 9 - Hloubětín
E-mail právnické osoby	zvs.mochovska@zris.mepnet.cz
IČ	70831025
Identifikátor	600171434
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Věra Simkaničová
Zřizovatel	Hlavní město Praha
Místo inspekční činnosti	Mochovská 570, 194 00 Praha 9 - Hloubětín
Termín inspekční činnosti	23. 2. 2017 – 1. 3. 2017

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání žáků v oblastech vymezených vybranými specifickými úkoly Plánu hlavních úkolů podle § 174 odst. 2 písm. a) školského zákona (Vzdělávání žáků se sluchovým postižením).

Inspekční činnost byla vykonána na podnět podle § 174 odst. 6 školského zákona.

Charakteristika

Příspěvková organizace vykonává činnost základní školy (dále „ZŠ“), školní družiny (dále „ŠD“) a školní jídelny (dále „ŠJ“). Škola je zřízena pro žáky s potřebou podpůrných opatření, tj. žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (dále „SVP“). K termínu inspekce se ve škole vzdělávalo celkem 183 žáků v 19 třídách, z toho 147 žáků ve 14 třídách ZŠ a 36 žáků v 5 třídách základní školy speciální (dále „ZŠS“). Kapacita školy je naplněna na 66%.

V ZŠ je výuka realizována podle Školního vzdělávacího programu *ZŠ Tolerance* (dále „ŠVP“), zpracovaného podle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (dále „RVP ZV“), a to ve všech třídách prvního a v jedné ze tříd každého ročníku druhého stupně. Výuka probíhá i podle ŠVP, zpracovaného podle RVP ZV - přílohy upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením (dále „RVP ZV – LMP“), vždy v jedné ze tříd každého ročníku na druhém stupni. Ve třídách ZŠS se vyučuje podle ŠVP zpracovaného podle Rámcového vzdělávacího programu pro obor vzdělání základní škola speciální (dále „RVP ZŠS“).

V ZŠ vzdělávání zajišťuje 25 učitelů (včetně vedení školy), pomáhá jim 6 asistentů pedagoga. Pro zájmové vzdělávání, které zabezpečují 3 vychovatelky, vytvořila škola ŠVP pro školní družinu.

Instituce jako jedna z mála škol zřizovaných v Praze pro žáky se SVP realizuje na druhém stupni výuku i druhého cizího jazyka (ruský jazyk). Škola dlouhodobě vychází vstříc žákům, kteří z různých důvodů v předchozím vzdělávání v jiných základních školách selhávali. Individuální přístup pedagogů při výuce podporuje i nižší počet žáků ve třídách.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy (dále „ředitelka“) ve své činnosti vychází z dlouholetých řídicích zkušeností. Postupně realizuje jasně formulovanou koncepci rozvoje školy. Důraz je kladen na kvalitu výchovně vzdělávacího procesu. K prioritám patří především zohledňující přístup školy ke všem specifikům osobnosti žáka a jeho rodinného prostředí (viz vyjádření v názvu *Tolerance*, hlavního dokumentu školy). Přestože je škola dlouhodobě úspěšná v naplňování strategie inkluzivního vzdělávání (instituce byla v čele škol zřizovaných pro žáky se SVP, která umožňovala prostupnost vzdělávání vytvořením i ŠVP bez přílohy LMP), potýká se s optimálním zabezpečením personálních podmínek výuky. Požadavkem je kvalifikace speciálního pedagoga, současně však vhodnost aprobace k výuce předmětů na druhém stupni ZŠ (viz text personální podmínky).

Od minulé inspekce ředitelka nově obsadila místo své zástupkyně, její zodpovědná práce významně přispívá k účinnosti řízení. Ředitelka další kompetence delegovala např. na pedagogy školního poradenského pracoviště, vedoucí vychovatelku ŠD a vedoucí metodických orgánů (pro první a druhý stupeň ZŠ a pro ZŠS). Vyučující se podílejí na kontrole a hodnocení dosažených výsledků vzdělávání, vhodně koordinují např. využívání učebních pomůcek a poskytují ředitelce účinnou zpětnou vazbu. Komplexní kontrolní činnost je prováděna kontinuálně v rámci zabezpečování každodenního chodu školy. Hlavním nástrojem pro zajištění a udržení kvality vzdělávání je hospitační činnost, která je poměrně četná a zohledňuje dlouhodobé i aktuální záměry (např. soulad výuky se ŠVP, hodnocení při výuce, používání názorných pomůcek aj.). Vyučujícím je poskytována potřebná zpětná vazba včetně doporučení ke zkvalitnění výuky. Vedení pravidelně provádí s pedagogy jejich hodnocení. Hlavním poradním orgánem ředitelky je pedagogická rada, v níž jsou projednávána nejen zásadní opatření týkající se vzdělávání, ale také např.

strategie školy, probíhají diskuze o připravovaných změnách v ŠVP, informace o četnosti a nejčastějších příčinách úrazů. Pozornost věnovaná této problematice přispívá k nižší míře úrazovosti. Vedle pravidelných porad pedagogové a vedení školy řeší běžné problémy výchovně vzdělávacího procesu při každodenním kontaktu a dle potřeby se setkávají i při provozních poradách. Vnitřní i vnější informační systém školy je plně funkční a vychází z osvědčených forem (např. nástěnky, porady, webové stránky, možnost návštěvy zákonných zástupců budoucích žáků ve výuce, akce školy za účasti zákonných zástupců – např. vánoční besídka).

Ustálený pedagogický sbor tvoří zkušení učitelé. Odbornou kvalifikaci splňuje 82 % pedagogů, 5 učitelů a 1 asistent pedagoga nesplňují předpoklad odborné kvalifikace. Požadované vzdělání k dosažení kvalifikačních předpokladů si prostřednictvím studia doplňuje 1 asistent pedagoga. Třem učitelům bez odborné kvalifikace chybí vzdělání oboru speciální pedagogiky, mají však příslušné oborové vzdělání a učí na druhém stupni ZŠ (ŠVP ZV). Dvě zkušené pedagožky (na jednu se o krátké období nevztahuje výjimka v legislativě vzhledem k věku a délce pedagogické praxe) působí na dobu určitou, ředitelka za ně prokazatelně hledá náhradu. Absence odborného vzdělání pedagogů však neměla vliv na kvalitu sledovaného vzdělávání (viz průběh vzdělávání).

Systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (dále „DVPP“) podporuje úspěšnou realizaci ŠVP a zohledňuje potřeby školy i zájmy vyučujících. Zaměřuje se zejména na potřebná témata, např. rizikové projevy chování, řešení konfliktních situací, řešení šikany, podpůrná opatření, zdraví a bezpečí, zdravotnický kurz atd. DVPP se aktivně účastnila většina pedagogů. Prostor v jeho naplňování je ve volbě problematiky vzdělávání žáků s určitým postižením (pro pedagogy bez odborného vzdělání oboru speciální pedagogika) a ve vzdělávání na podporu pestřejších forem a metod výuky.

Materiální podmínky pro vzdělávání jsou na standardní úrovni a přispívají k naplňování ŠVP. Ve spolupráci se zřizovatelem vedení školy zajišťuje takový stav materiálních podmínek, který umožňuje vzdělávání každému žákovi podle jeho individuálních vzdělávacích potřeb. Od posledního inspekčního hodnocení došlo k zateplení budovy pavilonů a rekonstrukci víceúčelového hřiště. Sportovní areál je v rámci volnočasových aktivit přístupný kolektivům i jednotlivcům. Důraz byl kladen na zlepšení materiálního vybavení v oblasti informačních a komunikačních technologií v podobě nových počítačů, 3 interaktivních tabulí a dataprojektorů, dovybavení a modernizaci tříd. Škola má dostatek standardně vybavených učeben pro výuku včetně dvou počítačových učeben a interaktivní učebny. Průběžně dochází k obnově učebních pomůcek a nákupu pracovních sešitů. K relaxaci žáků jsou k dispozici herna (lego stavebnice), relaxační místnost (vodní postel a molitanové prvky) a stoly na stolní tenis na chodbách. Škola využívá také divadelní místnost, pracovní dílny (šicí, pro práci se dřevem a kovem), prostornou dobře vybavenou cvičnou kuchyňku a keramickou dílnu. Třídy a místnosti ŠD jsou dlouhodobě uzpůsobeny pro menší počet žáků a společně s ostatním zázemím vytvářejí dobré podmínky a bezpečné místo pro vzdělávání.

Financování školy za podpory zřizovatele, doplňkové činnosti, sponzorských darů a její kladné hospodaření vytváří dostatečné podmínky k naplňování ŠVP. Každoročně škola zajišťuje finanční prostředky pro asistenty pedagoga k žákům se zdravotním postižením (podpůrná služba), kteří je ke vzdělávání nezbytně potřebují.

Školní jídelna poskytuje žákům oběd. Zaváděním netradičních surovin ve skladbě jídelníčku škola podporuje zdravé stravovací návyky dětí, avšak k přípravě pokrmů používá školní jídelna i polotovary (zejména vývary, zmrazené polotovary), což je žádoucí nahradit čerstvými surovinami. V případě potřeby zajišťuje individuální stravování žáků.

Škola prostřednictvím nadace zajistila obědy pro 15 žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí.

Škola ke své činnosti úspěšně využívá a rozvíjí vzájemně přínosné partnerské vztahy. Nejdůležitějším partnerem jsou zákonní zástupci, s mnohými jsou pedagogové v každodenním kontaktu. Standardní kooperace probíhá se školskou radou. Kromě ředitelkou oceňované dobře fungující spolupráce se zřizovatelem probíhá dlouhodobá vzájemně výhodná součinnost s fakultami připravující studenty (pedagogická, filosofická). Trvalá a pravidelná spolupráce probíhá kromě OSPODu se školskými poradenskými zařízeními (pedagogicko-psychologická poradna pro Prahu 3 a 9), středisky výchovné péče (Klíčov), diagnostickými ústavy. Prospěšné pro žáky je i působení o.p.s. *Jahoda*, s nabídkou nízkoprahového klubu a terénního programu pro věkovou skupinu školní mládeže.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Vyučující v ZŠ i v ZŠS svým vstřícným přístupem k žákům vytvářejí pozitivní atmosféru. Přístupují k nim s maximálním zohledněním jejich individuálních vzdělávacích potřeb. Ve sledované výuce pedagogové využívali účinné vzdělávací postupy.

Ve třídách ZŠS vhodně reagovali na aktuální fyzické i psychické možnosti žáků. Učitelé maximálně respektovali individuální tempo a schopnosti žáků. V pečlivě připravených hodinách kladli důraz na vstupní i průběžnou motivaci, vzhledem ke specifickým potřebám žáků se souběžným postižením a poruchou autistického spektra důsledně dbali na jejich obeznámení s cílem hodiny i na strukturované učení, podporovali názornost (obrázky, fotografie spolužáků). Nejvíce si pod vedením učitelů žáci rozvíjeli komunikativní kompetence, dovednosti ve čtení (přirazování slov k obrázkům), procvičovali smyslové vnímání (barevná brčka, vyhledávání předmětů podle určené barvy). S využitím názorných pomůcek žáci rozvíjeli své matematické schopnosti. Ve třídách, kde vzhledem k potřebám žáků působili dva pedagogové, učitelky účelně koordinovaly svou práci s asistentem pedagoga. Efektivně tak mohly individuálně se žáky pracovat, střídat kvalitní frontální a samostatnou (často i odlišnou) práci. Vzhledem ke značné rozdílnosti schopností jednotlivých žáků (kombinované poruchy) nezařazovaly učitelky kooperativní činnosti. Naopak v jedné ze tříd zkušená učitelka dokázala návodnými otázkami vést žáky k sebehodnocení i shrnutí učiva.

Výuka ve třídách ZŠ (třídy i se žáky vzdělávanými dle přílohy LMP) byla v naprosté většině velmi zdařilá, objektivní kvalitu v jednom případě snižovaly nevhodné projevy několika problémových žáků. Hodiny byly velmi dobře připravené, měly promyšlenou strukturu. V kvalitě výuky se neprojevil chybějící odborný předpoklad u některých pedagogů (tj. speciální pedagogika). Naopak byla zaznamenána jejich oborová erudovanost v pozici učitelů předmětů ZŠ. Učitelé pracovali efektivně s motivací žáků, podporovali výuku názornými pomůckami (obrazy rostlin, mapy, fotografie dominant kraje, kartičky se slovy atd.), žáci byli zapojeni i do předváděných pokusů, méně často byla využívána moderní didaktická technika (interaktivní tabule s ukázkami uměleckého slohu a tablet s ukázkou zástupců rostlinného druhu). Žáci pracovali s učebnicemi, pracovními listy, na druhém stupni do sešitů pořizovali stručné zápisy učiva. Nejvíce si rozvíjeli kompetence komunikativní a k učení, méně často při výuce rozvíjeli kooperaci. Pedagogové tak uplatňovali více frontální výuku zaměřenou na výklad, v malé míře volili střídání činností kromě samostatné práce žáků. Převládala tím dominantní role učitele, žáci byli méně zapojováni do výuky. Učitelé žáky povzbuzovali a nabízeli jim v případě potřeby pomoc při řešení zadaných úloh. Velmi kvalitní byla jejich spolupráce s asistenty

pedagoga. Výjimečně se v části hodin anglického jazyka nepodařilo naplnit deklarovaný cíl výuky. Byl zaznamenán nedostatečný rozvoj interaktivních řečových dovedností žáků. Nebyly zařazeny vhodné didaktické hry nebo konverzační aktivity, ojedinele při komunikaci vyučujícího se žáky převažovalo používání českého jazyka a učivo pro žáky s rozdílnou jazykovou úrovní bylo nedostatečně diferenciováno.

Částečným nedostatkem ve sledované výuce na obou stupních byl převážně chybějící prostor pro sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků, což by podpořilo schopnost žáků uvědomit si úroveň získaných znalostí a dovedností.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Pedagogové průběžně získávají a vyhodnocují výsledky vzdělávání každého žáka a sledují jejich vzdělávací pokroky. Škola se zjištěnými vzdělávacími výsledky dlouhodobě cíleně zabývá a na jejich základě přijímá efektivní opatření ke zlepšení. Účinnost přijatých opatření pravidelně vyhodnocuje na všech stupních řízení pedagogického procesu. Škola v případě potřeby spolupracuje s odbornými pracovišti nebo poradenským zařízením. Žákům se dostává účinné a cílené podpory při vzdělávání prostřednictvím erudovaně propracovaného podpůrného systému. Poradenské pracoviště efektivně propojuje práci výchovné poradkyně, metodičky prevence, pravidelně nad běžný standard docházející psycholožky z PPP s činnostmi dalších externích odborníků. Systém podpory je nastaven a koordinován na výborné úrovni. Jeho efektivita spočívá v profesionálně prováděné identifikaci potřeb jednotlivce a ve schopnosti včas reagovat na výchovné a vzdělávací obtíže žáka. Účinný podpůrný nástroj pro konkrétní žáky představují individuální vzdělávací plány, které jsou pravidelně vyhodnocovány. Dlouhodobě chybějícím žákům jsou nabízeny vyrovnávací plány k doplnění učiva. Škola si uvědomuje nutnost kvalitně řešit začínající výchovné a vzdělávací obtíže žáků. Velká pozornost je proto zaměřena na důsledný postup při porušování školního řádu (např. podezření na záškoláctví, nezvladatelné chování žáka k vyučujícím, ke spolužákům, řešení závažných kázeňských přestupků). Zákonným zástupcům je nabízena účast v Klubu rodičů, kde mohou pravidelně konzultovat své problémy s psycholožkou i s pedagogy. Učí se řešit stresové situace, zlepšují komunikaci se svými dětmi a upevňují rodičovskou autoritu.

Škola má stanovená opatření ke zlepšení spolupráce zákonných zástupců a školy, jež jsou pravidelně vyhodnocována. Při opakujících se výchovných obtížích žáka, nedostatečné spolupráci zákonných zástupců či zanedbání péče rodičů o dítě škola intenzivně spolupracuje s kurátorem pro děti a mládež.

Realizace primární prevence probíhá formou vzdělávacích bloků pro jednotlivé ročníky, témata prolínají i vzdělávacím procesem. Ve spolupráci s partnery je doplněna širokou nabídkou volnočasových aktivit pro žáky. Současně je prováděn screening rizikových žáků, selektivní prevence, eventuálně sociometrické šetření. Kariérní poradenství je funkční, výchovná poradkyně nabízí žákům i zákonným zástupcům konzultace k volbě dalšího vzdělávání.

Další zjištění

Součástí inspekčního hodnocení školy bylo tematické zaměření na vzdělávání žáků se sluchovým postižením. Inspekční činností bylo ověřeno, že ve škole zřizované pro žáky s podpůrnými opatřeními (tj. speciálními vzdělávacími potřebami) se aktuálně mezi žáky

nachází převaha žáků s odlišnou diagnózou (včetně žáků se souběžným postižením). Žák se sledovaným postižením je vzhledem k lehké formě bezproblémově vzděláván.

V rámci inspekčního hodnocení byl rovněž využit anonymní podnět, týkající se zejména personálních podmínek (viz jejich zhodnocení v textu inspekční zprávy).

Závěry

Hodnocení vývoje

- Od minulé inspekční činnosti došlo ke změně ve vedení školy (zástupkyně ředitelky). Změnila se skladba žáků se SVP (nárůst diagnostikovaných poruch chování a rozšíření v zastoupení souběžných postižení). Trend klade ve všech směrech vyšší nároky na pedagogy, škola si přesto udržuje kvalitní úroveň poskytovaného vzdělávání.

Silné stránky

- Systematické sledování a vyhodnocování vývoje a pokroku každého žáka, identifikace jeho individuálních potřeb.
- Podpora žáků při vzdělávání; diferenciaci, individualizaci při výuce ve smyslu individuálních vzdělávacích potřeb.
- Vstřícné a přátelské prostředí, vytváření rovných příležitostí, poskytování podpory všem žákům, i po selhávání v předchozím vzdělávání.
- Spolupráce s partnery; školská poradenská zařízení a další odborná pracoviště, profesní a sociální partneři, zákonní zástupci žáků.

Slabé stránky

- Část pedagogického sboru nesplňuje předpoklad pro výkon činnosti, tj. odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost, kterou vykonává – vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Řešit chybějící odborné vzdělání u části pedagogického sboru (studium oboru speciální pedagogika, hledání pedagogů s odpovídajícím vzděláním, zapojovat pedagogy v rámci DVPP do seminářů s tematikou vzdělávání žáků se SVP).
- Více využívat didaktickou techniku při výuce, a to i se zapojením žáků.
- Zvýšit míru vzdělávacích akcí zaměřených na využití aktivizačních metod a forem k podpoře větší pestrosti výuky
- S přihlédnutím k možnostem a schopnostem žáků více využívat možností rozvoje jejich sebereflexe (sebehodnocení).

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 31. 8. 2017 odstranit nedostatky zjištěné při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pražský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.a@csic.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina příspěvkové organizace Základní škola Tolerance, Praha 9, Mochovská 570, schválena usnesením Zastupitelstva hlavního města Prahy č. 40/37 ze dne 19. 6. 2014, s účinností dne 1. 9. 2014
2. Rozhodnutí MHMP č. j. S-MHMP 218572/2012, ze dne 12. 3. 2012 o provedení výmazu z rejstříku škol a školských zařízení přípravného stupně pomocné školy, s účinností dne 15. 3. 2012
3. Potvrzení ve funkci na pozici ředitelky školy ze dne 24. 4. 2012 na dobu určitou 6 let, tj. do 31. 7. 2018, s účinností od 1. 8. 2012
4. Školní vzdělávací program ZŠ Tolerance, základní škola, platnost od 1. 9. 2010, příloha č. 1 ke školnímu vzdělávacímu programu, platná od 1. 9. 2013
5. Školní vzdělávací program ZŠ Tolerance, základní škola praktická, verze č. 2, platnost od 1. 9. 2010
6. Školní vzdělávací program ZŠ Tolerance, základní škola speciální, verze č. 1, platnost od 1. 9. 2010
7. Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání, platný od 1. 9. 2007
8. Dokument Koncepce školy
9. Plán kontrolní činnosti k termínu inspekční činnosti
10. Plán DVPP na školní rok 2016/2017, ze dne 23. 8. 2016
11. Školní řád, ze dne 31. 8. 2012, platný od 1. 9. 2012
12. Rozvrh vyučovacích hodin k termínu inspekční činnosti
13. Zápisy z pedagogických rad k termínu inspekční činnosti
14. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2015/2016, ze dne 10. 10. 2016
15. Kniha úrazů vedená od školního roku 2007/2008 k termínu inspekční činnosti
16. Rozpočtová opatření včetně rozvojových programů MŠMT za roky 2015 a 2016
17. Finanční vypořádání dotací ze státního rozpočtu za roky 2015 a 2016
18. Účetní závěrky za roky 2015 a 2016
19. Dokumentace školní jídelny

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Jiří Wagner, školní inspektor	Jiří Wagner, v. r.
Mgr. Jana Frojdová, školní inspektorka	Frojdová, v. r.
Ing. Ivana Černá, kontrolní pracovnice	I.Černá, v. r.
Mgr. Ivana Zoulíková, přizvaná osoba – odborník na vzdělávání sluchově postižených	Zoulíková, v. r.
Mgr. Karel Kuchler, přizvaná osoba – tlumočnick v českém znakovém jazyce	Kuchler, v. r.

V Praze 8. března 2017

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Věra Simkaničová, ředitelka školy	Simkaničová, v. r.
--	--------------------

V Praze 27. března 2017